

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 20ής Μαΐου 1999 *

Στην υπόθεση T-220/97,

H & R Ecroyd Holdings Ltd, εταιρία αγγλικού δικαίου, με έδρα το Brinsop House, Credenhill (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τον William Neville, solicitor, επικουρούμενο από τον Peter Duffy, QC, την Philippa Watson και τον Paul Stanley, barristers, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Elvinger, Hoss και Prussen, 2, place Winston Churchill,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Ana Maria Alves Vieira και Xavier Lewis, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από το

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενο από τη Michelle Ewing, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενη από τους Kenneth Parker και Andrew Macnab, barristers, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία του Ηνωμένου Βασιλείου, 14, boulevard Roosevelt,

παρεμβαίνον,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής της 16ης Μαΐου 1997, με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να ενεργήσει για την εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου της 6ης Ιουνίου 1996, C-127/94, Ecroyd (Συλλογή 1996, σ. I-2731),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τον R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, την V. Tiili και τον P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: J. Vanhamme, εισηγητής σε γραφείο δικαστή,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 11ης Φεβρουαρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, το Συμβούλιο εξέδωσε στις 27 Ιουνίου 1968 τον κανονισμό (ΕΟΚ) 804/68, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82, στο εξής: κανονισμός 804/68).
- 2 Λόγω της υπάρξεως σημαντικών και αυξανόμενων πλεονασμάτων στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, το Συμβούλιο εξέδωσε στις 17 Μαΐου 1977 τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1078/77 περί συστάσεως καθεστώτος προμηθοτήσεων για τη μη εμπορία γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων και τη μετατροπή των αγελών βοοειδών γαλακτοπαραγωγής [Ο] 1977 (μόνο σε ξενόγλωσσες εκδόσεις), L 131, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1078/77]. Βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, η χορήγηση προμηθοτήσεως εξηρτάτο από γραπτή δέσμευση του παραγωγού να μην εμπορεύεται για πέντε χρόνια γάλα ή γαλακτοκομικά προϊόντα που προέρχονται από την εκμετάλλευσή του.
- 3 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1078/77 καθόριζε ως εξής τον τρόπο υπολογισμού και καταβολής των προμηθοτήσεων μη εμπορίας:

«Η προμηθοτήση μη εμπορίας υπολογίζεται βάσει της ποσότητας γάλακτος ή ισοδύναμης ποσότητας γαλακτοκομικών προϊόντων που παραδόθηκε από τον παραγωγό κατά το ημερολογιακό έτος 1976.

(...)

Ποσό ανερχόμενο στο 50 % της προμυδοτήσεως καταβάλλεται εντός του πρώτου τριμήνου της περιόδου μη εμπορίας.

Το υπόλοιπο καταβάλλεται σε δύο ισόποσες δόσεις, εκάστη των οποίων ανέρχεται στο 25 % της προμυδοτήσεως, κατά τη διάρκεια του τρίτου και του πέμπτου έτους, εφόσον ο δικαιούχος αποδεικνύει στις αρμόδιες αρχές ότι οι δεσμεύσεις του άρθρου 2 έχουν τηρηθεί.»

- 4 Από το άρθρο 6 του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι σε κάθε διάδοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως μπορούσε να καταβληθεί το υπόλοιπο της προμυδοτήσεως που είχε χορηγηθεί στον δικαιούχό του, υπό την προϋπόθεση ότι ο διάδοχος θα δεσμευόταν γραπτώς να συνεχίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων που είχε αναλάβει ο δικαιούχος του.
- 5 Το 1984 αποδείχθηκε ότι πρόσθετα μέτρα ήταν αναγκαία για να αποκατασταθεί η ισορροπία στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για τροποποίηση του κανονισμού 804/68 (ΕΕ L 90, σ. 10), προσέθεσε στον τελευταίο κανονισμό το άρθρο 5γ. Με τη διάταξη αυτή, καθιερώθηκε εις βάρος κάθε παραγωγού ή αγοραστή γάλακτος ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων ένα σύστημα συμπληρωματικών εισφορών επί των ποσοτήτων που υπερβαίνουν μια ετήσια ατομική ποσότητα αναφοράς, η οποία αποκαλείται κοινώς «γαλακτοκομική ποσόστωση». Κατά το άρθρο αυτό, το άθροισμα των ποσοτήτων αναφοράς που χορηγούνται εντός κάθε κράτους μέλους στους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες δεν μπορεί να υπερβεί μια συνολική εγγυημένη ποσότητα ίση με το άθροισμα των ποσοτήτων γάλακτος που παραδόθηκαν σε επιχειρήσεις επεξεργασίας ή μεταποιήσεως γάλακτος ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων εντός κάθε κράτους μέλους κατά τη διάρκεια ενός έτους αναφοράς.
- 6 Λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή της εισφοράς θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13, στο

εξής: κανονισμός 857/84). Όσον αφορά τους παραγωγούς, ο κανονισμός αυτός ορίζει, στο άρθρο 2, ότι η ποσότητα αναφοράς είναι ίση με την ποσότητα γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που παρέδωσε ο παραγωγός κατά το ημερολογιακό έτος 1981, αυξημένη κατά 1 %. Εντούτοις, τα κράτη μέλη μπορούσαν να ορίσουν ότι, στο έδαφός τους, η εν λόγω ποσότητα αναφοράς θα είναι ίση με την ποσότητα γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που παραδόθηκε κατά το ημερολογιακό έτος 1982 ή το ημερολογιακό έτος 1983, πολλαπλασιασμένη επί ένα ποσοστό που καθορίστηκε κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μη γίνει υπέρβαση της εγγυημένης ποσότητας για κάθε κράτος μέλος. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η ποσότητα αναφοράς καθορίστηκε βάσει του έτους 1983.

- 7 Ο κανονισμός 857/84 δεν προέβλεπε δυνατότητα χορηγήσεως γαλακτοκομικής ποσοστώσεως στους κοινώς αποκαλούμενους «παραγωγούς Slom», οι οποίοι, λόγω της συμμετοχής τους στο προσωρινό σύστημα μη εμπορίας του κανονισμού 1078/77, δεν είχαν παραδώσει ή πωλήσει γάλα κατά τη διάρκεια του έτους που είχε οριστεί ως έτος αναφοράς για τη χορήγηση ποσοστώσεων.
- 8 Μετά την έκδοση αποφάσεων του Δικαστηρίου με τις οποίες ο κανονισμός 857/84 κηρύχθηκε ανίσχυρος κατά το μέρος που δεν προέβλεπε τη χορήγηση ποσότητας αναφοράς στους παραγωγούς Slom (αποφάσεις της 28ης Απριλίου 1988, 120/86, Mulder, Συλλογή 1988, σ. 2321, και 170/86, von Deetzen, Συλλογή 1988, σ. 2355), το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 764/89, της 20ής Μαρτίου 1989, για τροποποίηση του κανονισμού 857/84 (ΕΕ L 84, σ. 2, στο εξής: κανονισμός 764/89), ο οποίος προέβλεπε την προσωρινή χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς (ή «ποσοστώσεως Slom») στους παραγωγούς Slom που πληρούσαν ορισμένες προϋποθέσεις.
- 9 Κατ' εφαρμογήν του νέου άρθρου 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, όπως προστέθηκε από τον κανονισμό 764/89, η αίτηση χορηγήσεως ποσοστώσεως έπρεπε να υποβληθεί από τον παραγωγό Slom εντός προθεσμίας τριών μηνών από τις 29 Μαρτίου 1989.
- 10 Το άρθρο 3α, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι η ειδική ποσότητα αναφοράς είναι ίση με συγκεκριμένο ποσοστό της ποσότητας γάλακτος που ο παραγωγός Slom παρέδωσε κατά την περίοδο δώδεκα ημερολογιακών μηνών πριν

από τον μήνα καταθέσεως της αιτήσεως για τη χορήγηση προμηδοτήσεως μη εμπορίας, υπό την προϋπόθεση ότι ο παραγωγός δεν έχει απολέσει το δικαίωμα προμηδοτήσεως.

- 11 Όμως, από το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού προκύπτει επίσης ότι δεν μπορούσαν να λάβουν ποσόστωση Slom οι εκδοχείς προμηδοτήσεως μη εμπορίας που, κατά τα λοιπά, είχαν λάβει αρχική ποσόστωση υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 του ίδιου κανονισμού (ο λεγόμενος κανόνας «περί μη σωρεύσεως»).
- 12 Μετά από διάφορες αποφάσεις του Δικαστηρίου, και ιδίως την απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991, C-314/89, Rauh (Συλλογή 1991, σ. I-1647), σχετικά με την ερμηνεία και το κύρος του άρθρου 3α του κανονισμού 857/84, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1639/91, της 13ης Ιουνίου 1991, για τροποποίηση του κανονισμού 857/84 (ΕΕ L 150, σ. 35), τροποποιώντας, μία ακόμη φορά, τη ρύθμιση περί γαλακτοκομικών ποσοστώσεων. Έτσι, στο άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 προστέθηκε δεύτερο εδάφιο, η δεύτερη περίπτωση του οποίου έχει ως εξής: «στον παραγωγό ο οποίος απέκτησε την εκμετάλλευση, εκ κληρονομίας ή με ανάλογο τρόπο, μετά τη λήξη της δέσμευσης που είχε αναλάβει ο κληρονομούμενος δυνάμει του κανονισμού (...) 1078/77, αλλά πριν από τις 29 Ιουνίου 1989, παρέχεται προσωρινά, μετά από αίτησή του η οποία πρέπει να διατυπωθεί εντός τριμήνου από την 1η Ιουλίου 1991, μια ειδική ποσότητα αναφοράς (...)». Η κατηγορία αυτή παραγωγών αποκαλείται κοινώς «παραγωγοί Slom II».
- 13 Με την απόφασή του της 3ης Δεκεμβρίου 1992, C-264/90, Wehrs (Συλλογή 1992, σ. I-6285), το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 3α, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 857/84, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 764/89, είναι ανίσχυρο κατά το μέρος που αποκλείει από τη χορήγηση ποσοστώσεων Slom τους παραγωγούς που απέκτησαν εκμετάλλευση μετέχουσα στο σύστημα μη εμπορίας βάσει του κανονισμού 1078/77 και που, ως εκ τούτου, είναι εκδοχείς προμηδοτήσεως μη εμπορίας, αν οι παραγωγοί αυτοί είχαν ήδη λάβει αρχική ποσόστωση βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού 857/84 («παραγωγοί Slom III»).
- 14 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2055/93 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1993, για τη χορήγηση μιας ειδικής ποσότητας αναφοράς σε ορισμένους παραγωγούς γάλακτος ή

γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 187, σ. 8, στο εξής: κανονισμός 2055/93), εκδόθηκε για τη θεραπεία του ανισχύρου αυτού, ορίζοντας ότι οι εκδοχές προμο-δοτήσεως μη εμπορίας, που είχαν αποκλειστεί από το ευεργέτημα του άρθρου 3α του κανονισμού 857/84 διότι είχαν λάβει ποσότητα αναφοράς δυνάμει του άρθρου 2 του ίδιου κανονισμού, έχουν δικαίωμα να λάβουν, κατόπιν αιτήσεως υποβαλλομένης στην αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους πριν από την 1η Νοεμβρίου 1993, ειδική ποσότητα αναφοράς, αρκεί να πληρούν όρισμένες προϋποθέσεις. Μία από τις προϋποθέσεις αυτές ήταν ότι, κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεώς του, ο εκδοχέας της προμοδοτήσεως μη εμπορίας δεν έχει μεταβιβάσει, εν όλω ή εν μέρει, την εκμετάλλευση που είχε αποκτήσει.

Το ιστορικό της διαφοράς

- 15 Η H & R Ecroyd Ltd (στο εξής: Ecroyd Ltd), την οποία διαδέχθηκε στις 10 Μαΐου 1993 η H & R Ecroyd Holdings Ltd (στο εξής: Ecroyd Holdings ή προσφεύγουσα), είναι μια εταιρία που αποκτήθηκε το 1966 από τον Richard Ecroyd και από διάφορους εκπροσώπους οικογενειακών συμφερόντων, μεταξύ των οποίων τους «trustees» ενός «Children's settlement trust», το οποίο ο Richard Ecroyd συνέστησε το 1965 για τα τέκνα του.
- 16 Η Ecroyd Ltd ήταν μισθώτρια εννέα αγροκτημάτων των οποίων κύριοι ήσαν η οικογένεια Ecroyd και το «Children's settlement trust».
- 17 Το 1976 η Ecroyd Ltd και ένας εταίρος, η εταιρία Fountain Farming, συνέστησαν την εταιρία Credenhill Farming. Από τα εννέα προαναφερθέντα αγροκτήματα, τέσσερα αγροκτήματα, ένα από τα οποία αποκαλείται Lyvers Ocle, υπεκμισθώθηκαν από την Ecroyd Ltd στην Credenhill Farming.
- 18 Στην Credenhill Farming επετράπη να μετάσχει σε σύστημα μη εμπορίας για χρονικό διάστημα πέντε ετών από τις 14 Νοεμβρίου 1980 μέχρι τις 13 Νοεμβρίου 1985. Η

Ecroyd Ltd συνέχισε να παράγει γάλα στα πέντε αγροκτήματα που εκμεταλλευόταν ως μισθώτρια και για τα οποία είχε λάβει το 1984, κατόπιν αιτήσεώς της, αρχική ποσόστωση βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού 857/84 (2 001 338 kg).

- 19 Μεταξύ του 1980 και του 1984, η σύνθεση της Credenhill Farming άλλαξε επα-
 νειλημμένως. Τελικά, ενώ οι δύο εναπομείναντες εταίροι ήσαν η Ecroyd Ltd και ο
 Richard Ecroyd, η Credenhill Farming λύθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1984, κατόπιν
 αποχωρήσεως του Richard Ecroyd. Η Ecroyd Ltd ανέλαβε το ενεργητικό και τις
 δραστηριότητες της εταιρίας αυτής. Κατά συνέπεια, από την ημερομηνία αυτή η
 Ecroyd Ltd διέθετε πέντε ενεργούς γαλακτοκομικές εκμεταλλεύσεις και τέσσερις
 γεωργικές εκμεταλλεύσεις (προερχόμενες από την Credenhill Farming), οι οποίες
 υπέκειντο στο καθεστώς μη εμπορίας. Θεωρώντας ότι δεσμεύεται από την υποχ-
 ρέωση μη εμπορίας που είχε αναλάβει η Credenhill Farming, η Ecroyd Ltd, κατά τη
 διάρκεια του υπολοίπου της πενταετίας που καλυπτόταν από τη δέσμευση αυτή, δεν
 παρήγαγε γάλα στις εκτάσεις τις οποίες εκμεταλλευόταν προηγουμένως η λυθείσα
 εταιρία, χωρίς όμως να αναλάβει σχετικά γραπτή δέσμευση.
- 20 Η Ecroyd Ltd υπέβαλε δύο αιτήσεις για τη λήψη ειδικής ποσότητας αναφοράς για τις
 εκτάσεις που εκμεταλλευόταν προηγουμένως η Credenhill Farming. Η πρώτη αίτηση
 υποβλήθηκε τον Αύγουστο του 1989 μετά την έκδοση του κανονισμού 764/89, ο
 οποίος παρέσχε δικαίωμα λήψεως ποσοστώσεων Slom, και η δεύτερη τον Σεπ-
 τέμβριο του 1991, μετά τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 1990,
 C-189/89, Spagl (Συλλογή 1990, σ. I-4539), και C-217/89, Pastätter (Συλλογή 1990,
 σ. I-4585), και την προαναφερθείσα απόφαση Rauh. Οι δύο αιτήσεις απορρίφθηκαν
 από το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Διατροφής (στο εξής: Υπουργείο).
 Κατόπιν αυτού, η Ecroyd Ltd στράφηκε δικαστικώς κατά του Υπουργείου,
 υποστηρίζοντας ότι δικαιούται να λάβει ποσόστωση Slom.
- 21 Ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, η Ecroyd Ltd ισχυρίστηκε ότι, παρά το γεγονός ότι
 οι άλλοι εταίροι της στην Credenhill Farming αποχώρησαν από την εταιρία όταν
 ίσχυε το καθεστώς μη εμπορίας, οπότε η Ecroyd Ltd διαχειριζόταν τότε την εκμε-
 τάλλευση για δικό της λογαριασμό, δεν υπήρξε μεταβίβαση της εκμεταλλεύσεως της

Credenhill Farming προς την Ecroyd Ltd υπό την έννοια του άρθρου 6 του κανονισμού 1078/77. Κατά συνέπεια, δεν ήταν αναγκαίο να αναλάβει η Ecroyd Ltd νέα δέσμευση μη εμπορίας, πολλώ δε μάλλον καθόσον, ούτως ή άλλως, δεσμευόταν καθ' όλη την επίμαχη περίοδο από την υποχρέωση που είχε αναλάβει η Credenhill Farming. Στη συνέχεια, η Ecroyd Ltd προσέθεσε ότι τήρησε πλήρως τους όρους της δεσμεύσεως μη εμπορίας. Τέλος, όσον αφορά τον κανόνα περί μη σωρεύσεως, εξέθεσε ότι το γεγονός ότι έλαβε αρχική ποσόστωση για άλλη εκμετάλλευση δεν την εμπόδιζε, κατά την προαναφερθείσα απόφαση Wehrs, να λάβει ποσόστωση Slom για την εκμετάλλευση που διαχειριζόταν προηγουμένως η Credenhill Farming.

- 22 Κατά το Υπουργείο, στις 30 Σεπτεμβρίου 1984 έγινε μεταβίβαση μιας εκμεταλλεύσεως από έναν παραγωγό προς άλλον, δηλαδή από την Credenhill Farming προς την Ecroyd Ltd. Εφόσον η δεύτερη δεν ανέλαβε τη δέσμευση μη εμπορίας κατά την απόκτηση της εκμεταλλεύσεως της Credenhill Farming, η Ecroyd Ltd δεν δικαιούται να λάβει ειδική ποσότητα αναφοράς. Αν, παρά ταύτα, η Credenhill Farming και η Ecroyd Ltd πρέπει όντως να θεωρηθούν ως ο ίδιος «παραγωγός», τότε η Ecroyd Ltd παρέβη την υποχρέωσή της να μη παράγει γάλα στην εκμετάλλευσή της και, συνεπώς, απώλεσε το δικαίωμα λήψεως προμοδοτήσεως μη εμπορίας, διότι, κατά την περίοδο κατά την οποία ίσχυε το καθεστώς προμοδοτήσεων μη εμπορίας, συνέχισε τη γαλακτοπαραγωγή στα πέντε αγροκτήματα που δεν είχαν υπεκμισθωθεί στην Credenhill Farming. Η συλλογιστική του Δικαστηρίου στην προαναφερθείσα απόφαση Wehrs δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση της προσφεύγουσας, διότι η απόφαση εκείνη αφορούσε μόνον την κατάσταση των εκδοχέων προμοδοτήσεως μη εμπορίας, ιδιότητα την οποία δεν έχει η Ecroyd Ltd.

- 23 Το Υπουργείο προσέθεσε ότι, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι ο κανονισμός 857/84, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 764/89, είναι ανίσχυρος κατά το μέρος που αποκλείει τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς σε παραγωγό που βρίσκεται στην κατάσταση της προσφεύγουσας, το Υπουργείο, ούτως ή άλλως, δεν είχε εξουσία να χορηγήσει ποσόστωση στην προσφεύγουσα πριν το Συμβούλιο θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα.

24 Με διάταξη της 27ης Οκτωβρίου 1993, το High Court of Justice, Queen's Bench Division, υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα όσον αφορά τις αιτήσεις της Escroyd Ltd:

«1) Έχει το καθού Υπουργείο την εξουσία και/ή την υποχρέωση, να χορηγήσει προσωρινή ειδική ποσότητα αναφοράς στην προσφεύγουσα και/ή ή να την αντιμετωπίσει ως εάν της είχε χορηγηθεί ειδική ποσότητα αναφοράς:

i) κατά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 764/89 του Συμβουλίου· και/ή

ii) κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-264/90, Wehrs,

εφόσον

α) η προσφεύγουσα ήταν εταιρός εταιρίας η οποία διαχειριζόταν την εκμετάλλευση και είχε αναλάβει δέσμευση μη εμπορίας·

β) όλοι οι άλλοι εταίροι αποχώρησαν από την εταιρία πριν από τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας, έκτοτε δε την εκμετάλλευση του αγροκτήματος για το οποίο είχε αναληφθεί η δέσμευση μη εμπορίας συνέχισε για δικό της λογαριασμό η προσφεύγουσα·

- γ) μετά την αποχώρηση των λοιπών εταιρών, η προσφεύγουσα δεν παρήγαγε γάλα στην εκμετάλλευση κατά τον εναπομένοντα χρόνο ισχύος της αρχικής δεσμεύσεως μη εμπορίας την οποία είχε αναλάβει η εταιρία·
- δ) μετά την αποχώρηση των λοιπών εταιρών, η προσφεύγουσα δεν ανέλαβε εγγράφως νέα δέσμευση, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού 1078/77 του Συμβουλίου, να συνεχίσει τη δέσμευση μη εμπορίας που είχε αναλάβει η εταιρία·
- ε) η προσφεύγουσα είχε λάβει αρχική ποσόστωση για μια αυτοτελή εκμετάλλευση;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, από πότε γεννάται αυτή η εξουσία και/ή υποχρέωση;

- 2) Αν η απάντηση στο ερώτημα 1 είναι ότι το καθού Υπουργείο δεν έχει αυτή την εξουσία και/ή την υποχρέωση, είναι το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό 764/89, παράνομο και ανίσχυρο καθόσον αποκλείει τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς υπό τις ανωτέρω περιστάσεις;
- 3) Αν η απάντηση στο ερώτημα 2 είναι ότι το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 είναι παράνομο και ανίσχυρο καθόσον αποκλείει τη χορήγηση γαλακτοκομικής ποσοστώσεως στην προσφεύγουσα, έχει το καθού Υπουργείο την εξουσία και/ή την υποχρέωση να χορηγήσει γαλακτοκομική ποσόστωση στην προσφεύγουσα και/ή να την αντιμετωπίσει ως εάν της είχε χορηγηθεί ειδική ποσότητα αναφοράς, πριν θεσπιστούν νέες κοινοτικές διατάξεις που θα θεραπεύουν ή θα λαμβάνουν υπόψη το ανίσχυρο του επιμάχου μέτρου;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, από πότε γεννάται αυτή η εξουσία και/ή υποχρέωση;

- 4) Αν η απάντηση στα ανωτέρω ερωτήματα είναι ότι το καθού Υπουργείο έχει την εξουσία και/ή την υποχρέωση να χορηγήσει ειδική ποσότητα αναφοράς στην προσφεύγουσα και/ή να την αντιμετωπίσει ως εάν της είχε χορηγηθεί ειδική ποσότητα αναφοράς, προτού το Συμβούλιο των Υπουργών θεσπίσει νέα ρύθμιση και/ή κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-264/90, Wehrs, δικαιούται κατ' αρχήν η προσφεύγουσα να απαιτήσει αποζημίωση από το καθού Υπουργείο λόγω της αρνήσεως αυτού να της χορηγήσει ειδική ποσότητα αναφοράς;

- 5) Αν η απάντηση στο ερώτημα 4 είναι ότι η προσφεύγουσα δικαιούται αποζημιώσεως από το καθού Υπουργείο, βάσει ποιων κανόνων πρέπει να υπολογιστεί το ύψος της αποζημιώσεως αυτής;»

25 Με την απόφαση της 6ης Ιουνίου 1996, C-127/94, Ecroyd (Συλλογή 1996, σ. I-2731, στο εξής: απόφαση Ecroyd), το Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά τις αιτήσεις χορηγήσεως ποσοστώσεως της Ecroyd Ltd:

- « 1) Η αρμόδια εθνική αρχή δεν υπεχρεούτο, δυνάμει του κανονισμού (...) 857/84 (...), όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (...) 764/89 (...), ιδίως δε δυνάμει του άρθρου 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, να χορηγήσει ειδική προσωρινή ποσότητα αναφοράς στους παραγωγούς που τελούσαν υπό τις περιστάσεις που περιγράφονται στα σημεία α' έως ε' του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος ούτε είχε την ευχέρεια να το πράξει.

- 2) Η αρμόδια εθνική αρχή δεν υπεχρεούτο, κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως (...) Wehrs, να χορηγήσει προσωρινή ειδική ποσότητα αναφοράς στους παραγωγούς που τελούσαν υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις ούτε είχε την ευχέρεια να το πράξει.

- 3) Το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό 764/89, είναι ανίσχυρο, κατά το μέτρο που αποκλείει τη

χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς στους παραγωγούς που τελούν υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις.

4) Πριν θεσπιστούν άλλες κοινοτικές διατάξεις θεραπεύουσες το διαπιστωθέν ανίσχυρο, η αρμόδια εθνική αρχή δεν υποχρεούται να χορηγήσει ειδική ποσότητα αναφοράς στους παραγωγούς που τελούν υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις ούτε έχει την ευχέρεια να το πράξει.»

26 Μετά την έκδοση της αποφάσεως αυτής, οι νόμιμοι εκπρόσωποι της προσφεύγουσας ρώτησαν την Επιτροπή, με επιστολή της 26ης Ιουλίου 1996, ποια μέτρα σκοπεύει να λάβει για την εκτέλεση της πιο πάνω αποφάσεως. Μη έχοντας λάβει απάντηση, η προσφεύγουσα απέστειλε νέα επιστολή στις 9 Αυγούστου 1996.

27 Στις 6 Σεπτεμβρίου 1996 οι νόμιμοι εκπρόσωποι της Ecroyd Holdings είχαν τηλεφωνική συνδιάλεξη με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής, κατά τη διάρκεια της οποίας οι εν λόγω υπηρεσίες γνωστοποίησαν ότι μετά από εσωτερικές διαβουλεύσεις στις 5 Σεπτεμβρίου 1996 προσδιόρισαν τις έννομες συνέπειες της αποφάσεως Ecroyd. Με έγγραφο της 9ης Σεπτεμβρίου 1996 οι νόμιμοι εκπρόσωποι της προσφεύγουσας ζήτησαν να ενημερωθούν γραπτώς για τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με το ζήτημα αυτό.

28 Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν έδωσε απάντηση, οι νόμιμοι εκπρόσωποι της προσφεύγουσας επανέλαβαν την αίτησή τους στις 19 Σεπτεμβρίου 1996, υπενθυμίζοντας την τηλεφωνική συνδιάλεξη της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 και το έγγραφό τους της 9ης Σεπτεμβρίου 1996.

29 Με έγγραφο της 10ης Οκτωβρίου 1996 προς το Υπουργείο, η Επιτροπή εξέθεσε προσωρινώς την άποψή της επί τριών ζητημάτων:

— τα επιβεβλημένα, σε κοινοτικό επίπεδο, μέτρα για την εκτέλεση της αποφάσεως Ecroyd·

— τα δικαιώματα της προσφεύγουσας να λάβει ποσόστωση στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας·

— τις υποχρεώσεις που υπέχουν οι εθνικές αρχές κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως Ecroyd.

30 Επί του πρώτου ζητήματος, η Επιτροπή εξέθεσε ότι με την έκδοση του κανονισμού 2055/93 έχει ήδη θεραπευτεί το ανίσχυρο που διαπιστώθηκε από το Δικαστήριο και ότι, ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο να ληφθούν άλλα μέτρα σε κοινοτικό επίπεδο. Επί του δευτέρου ζητήματος, εξήγησε ότι, αν η προσφεύγουσα αναγνωριστεί ως παραγωγός Slom III, θα μπορεί να λάβει ποσόστωση βάσει του κανονισμού 2055/93. Τέλος, όσον αφορά το τρίτο ζήτημα, η Επιτροπή εξέθεσε ότι, υπό το πρίσμα των απαντήσεων του Δικαστηρίου στα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν από το High Court of Justice, οι εθνικές αρχές δεν είναι υποχρεωμένες να χορηγήσουν ποσόστωση.

31 Με έγγραφο που απεστάλη αυθημερόν στους νομίμους εκπροσώπους της προσφεύγουσας, η Επιτροπή εξέθεσε ότι με τον κανονισμό 2055/93 δίδεται εκ μέρους του νομοθέτη κατάλληλη απάντηση για την εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου και ότι στις εθνικές αρχές απόκειται να εξετάσουν αν η προσφεύγουσα πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να λάβει ποσόστωση βάσει του κανονισμού αυτού.

- 32 Στις 8 Απριλίου 1997, σε απάντηση επιστολής που του απέστειλαν οι νόμιμοι εκπρόσωποι της προσφεύγουσας, το Συμβούλιο εξήγησε ότι έργο της Επιτροπής είναι η μέριμνα για την εκτέλεση της απόφασης Ecroyd και ότι, εφόσον η Επιτροπή δεν υπέβαλε σχετικά νομοθετική πρόταση, του είναι αδύνατον να επέμβει.
- 33 Με έγγραφο της 16ης Μαΐου 1997 η Επιτροπή ενέμεινε στα συμπεράσματα που εξέθεσε προσωρινώς με το από 10 Οκτωβρίου 1996 έγγραφό της.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 34 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 29 Ιουλίου 1997, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.
- 35 Με διάταξη του προέδρου του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου της 12ης Μαΐου 1998, επιτράπηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας να παρέμβει υπέρ της καθής, σύμφωνα με αίτησή του που κατέθεσε στη Γραμματεία στις 11 Φεβρουαρίου 1998.
- 36 Η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1998.
- 37 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Ωστόσο, στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, οι διάδικοι κλήθηκαν να απαντήσουν γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν σε ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 11ης Φεβρουαρίου 1999.

38 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής της 16ης Μαΐου 1997·
- να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα·
- να διατάξει οποιοδήποτε άλλο μέτρο επανορθώσεως κρίνει σκόπιμο.

39 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επιχειρήματα των διαδίκων

40 Η προσφεύγουσα προβάλλει στην ουσία μόνον ένα λόγο ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από παράβαση των άρθρων 155 και 176 της Συνθήκης ΕΚ (συν άρθρων 211 ΕΚ και 233 ΕΚ).

- 41 Υπενθυμίζει ότι τα άρθρα αυτά επιβάλλουν στην Επιτροπή τη νομική υποχρέωση να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση αποφάσεως του Δικαστηρίου. Η Επιτροπή οφείλει ιδίως να λάβει μέτρα όταν το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει την ύπαρξη ασυμβιβάστου με το κοινοτικό δίκαιο. Έτσι, η Επιτροπή οφείλει να επαναλάβει την εξέταση της καταστάσεως του προσώπου που υπέστη παράνομη μεταχείριση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, είναι φανερό ότι η Επιτροπή δεν τήρησε την υποχρέωση αυτή.
- 42 Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι η εκτέλεση αποφάσεως του Δικαστηρίου πρέπει να είναι πραγματική και δεν είναι ανεκτό να εμποδιστεί από κοινοτικά όργανα.
- 43 Τέλος, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η υποχρέωση μέριμνας για την πραγματική εκτέλεση των αποφάσεων του Δικαστηρίου είναι τόσο βασική ώστε η παράβασή της συνιστά νόμιμο λόγο ευθύνης των κοινοτικών οργάνων για τη ζημία του προσώπου που θίγεται από την παράβαση αυτή. Προσθέτει συναφώς ότι το άρθρο 176 της Συνθήκης δεν εξαρτά την αποκατάσταση της ζημίας από την ύπαρξη πταίσματος χωριστού από την έλλειψη νομιμότητας που διαπιστώθηκε με απόφαση του Δικαστηρίου, αλλά προβλέπει την αποκατάσταση της ζημίας που απορρέει από την πιο πάνω έλλειψη νομιμότητας και που διατηρείται λόγω της αρνήσεως εκτελέσεως της ακυρωτικής αποφάσεως. Έχοντας παρανόμως στερηθεί της ποσοστώσεως της οποίας δικαιούνταν, η προσφεύγουσα υπέστη σημαντική ζημία. Η ζημία αυτή εξακολουθεί να αυξάνει και τα σωρευτικά αποτελέσματά της συνεπάγονται κίνδυνο πτωχεύσεως.
- 44 Η καθής εκθέτει ότι ο κανονισμός 2055/93 εκδόθηκε σε απάντηση της προαναφερθείσας αποφάσεως Wehrs και ότι με τον κανονισμό αυτό δίδεται εκ μέρους του νομοθέτη κατάλληλη απάντηση όσον αφορά τους αναδόχους υποχρεώσεων μη εμπορίας. Ο κανονισμός αυτός καλύπτει ιδίως την κατάσταση των παραγωγών Slom III. Θα κάλυπτε και την προσφεύγουσα αν αυτή ήταν γαλακτοπαραγωγός.
- 45 Στη συνέχεια, η καθής υπογραμμίζει ότι στην απόφαση Ecroyd το Δικαστήριο έκρινε ότι η κατάσταση της προσφεύγουσας «μπορεί να εξομοιωθεί με την κατάσταση του εκδοχέα προμηδοτήσεως χορηγηθείσας δυνάμει του κανονισμού 1078/77, ο οποίος

έχει λάβει ποσότητα αναφοράς δύναμει του άρθρου 2 του κανονισμού 857/84». Συνεπώς, η προσφεύγουσα πρέπει να χαρακτηριστεί ως «ανάδοχος υποχρεώσεως μη εμπορίας» υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 2055/93 της 30ής Σεπτεμβρίου 1984, και μάλιστα κατά το χρονικό σημείο που λύθηκε η εταιρία Credenhill Farming και το ενεργητικό της μεταβιβάστηκε στην Ecroyd Ltd. Κατά συνέπεια, ο κανονισμός 2055/93 καλύπτει την κατάσταση στην οποία βρέθηκε η προσφεύγουσα κατά το χρονικό σημείο που έληξε η υποχρέωση μη εμπορίας.

- 46 Η καθής παρατηρεί επίσης ότι η απόφαση Ecroyd δεν εξετάζει την κατάσταση των αιτούντων στη δίκη στο πλαίσιο της οποίας ζητήθηκε η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με τον κανονισμό 2055/93. Πράγματι, τα ερωτήματα 1 και 3 που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο σχετικά με την Ecroyd Ltd αφορούσαν τη χορήγηση ποσοτώσεως Slom III πριν από τη θέσπιση της αναγκαίας νομοθεσίας για την τροποποίηση του στερούμενου νομιμότητας κανόνα περί μη σωρεύσεως.
- 47 Η καθής συνάγει ότι με τον κανονισμό 2055/93 δίδεται καλή απάντηση, σύμφωνα με το άρθρο 176 της Συνθήκης, στην έλλειψη νομιμότητας που διαπιστώθηκε με την απόφαση Ecroyd, δεδομένου ότι η πιο πάνω έλλειψη νομιμότητας είναι η ίδια με εκείνη που διαπιστώθηκε με την προαναφερθείσα απόφαση Wehrs.
- 48 Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας υποστηρίζει την άποψη της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα δεν δικαιούται να λάβει ειδική ποσότητα αναφοράς βάσει του κανονισμού 2055/93, για τον λόγο ότι κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο δεν ήταν, ούτε κατά νόμον ούτε στην πράξη, παραγωγός.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 49 Κατά πάγια νομολογία, όταν το Δικαστήριο διαπιστώνει, στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), το ανίσχυρο πράξεως

της κοινοτικής αρχής, η απόφασή του έχει ως έννομη συνέπεια ότι επιβάλλεται στα αρμόδια όργανα της Κοινότητας να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τη θεραπεία της διαπιστωθείσας ελλείψεως νομιμότητας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 1977, 117/76 και 16/77, Ruckdeschel και Ströh, Συλλογή τόμος 1977, σ. 531, σκέψη 13, και της 29ης Ιουνίου 1988, 300/86, Van Landschoot κατά Mera, Συλλογή 1988, σ. 3443, σκέψη 22). Στην περίπτωση αυτή, έργο των αρμοδίων κοινοτικών οργάνων είναι να λάβουν τα μέτρα που καθιστά αναγκαία η εκτέλεση της προδικαστικής αποφάσεως όπως, βάσει του άρθρου 176 της Συνθήκης, της αποφάσεως που ακυρώνει μια πράξη ή κηρύσσει παράνομη μια παράλειψη κοινοτικού οργάνου. Συγκεκριμένα, από την προαναφερθείσα νομολογία προκύπτει ότι, όταν προδικαστική απόφαση διαπιστώνει το ανίσχυρο κοινοτικής πράξεως, η υποχρέωση που επιβάλλεται από το άρθρο 176 της Συνθήκης έχει κατ' αναλογία εφαρμογή.

- 50 Εξάλλου, όταν η Επιτροπή διαθέτει την αναγκαία εξουσία για να λάβει μέτρα ικανά να θεραπεύσουν την έλλειψη νομιμότητας που διαπιστώθηκε από το Δικαστήριο με προδικαστική απόφαση, είναι φανερό ότι η υποχρέωσή της να ενεργήσει προς την κατεύθυνση αυτή απορρέει και από τη γενική υποχρέωσή της μέριμνας, η οποία επιβάλλεται από το άρθρο 155 της Συνθήκης (απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 1981, 804/79, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 1981, σ. 1045, σκέψη 30).
- 51 Υπό το πρίσμα των προκαταρκτικών αυτών διαπιστώσεων, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή συννόμως αποφάσισε ότι είχαν ήδη ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της αποφάσεως Ecroyd.
- 52 Το μέρος του διατακτικού της αποφάσεως Ecroyd, το οποίο αφορά στην ουσία η πιο πάνω απόφαση της Επιτροπής, είναι το εξής:

«Όσον αφορά την Ecroyd [Ltd]

(...)

3) Το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό 764/89, είναι ανίσχυρο, κατά το μέτρο που αποκλείει τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς στους παραγωγούς που τελούν υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις.»

53 Όπως δέχονται οι διάδικοι, η πιο πάνω κήρυξη ανισχύρου αφορά τον λεγόμενο κανόνα «περί μη σωρεύσεως». Το ανίσχυρο του κανόνα αυτού είχε ήδη διαπιστωθεί από το Δικαστήριο το 1992, με την προαναφερθείσα απόφαση Wehrs. Στη απόφαση εκείνη το Δικαστήριο αποφάνθηκε ως εξής: «το άρθρο 3α, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού (...) 857/84 (...), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (...) 764/89 (...), είναι ανίσχυρο κατά το μέτρο που αποκλείει τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς σε όσους έχει μεταβιβασθεί δικαίωμα επί προμοδοτήσεως κατά τον κανονισμό (...) 1078/77 (...), οι οποίοι έχουν λάβει ποσότητα αναφοράς βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού (...) 857/84».

54 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στο προπαρατεθέν διατακτικό της αποφάσεως Escroyd το ανίσχυρο δεν κηρύσσεται με τον γενικό τρόπο που κηρύσσεται στην προαναφερθείσα απόφαση Wehrs. Στο διατακτικό της αποφάσεως Escroyd εκτίθεται ρητώς ότι ο κανόνας περί μη σωρεύσεως απέκλεισε παρانونώς από τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς τους παραγωγούς που τελούν υπό τις «προαναφερθείσες περιστάσεις», δηλαδή μεταξύ άλλων την «Escroyd [Ltd]», στην οποία οι εθνικές αρχές αρνήθηκαν τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς το 1989 και 1991 (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 20), ενώ το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι οι εθνικές αρχές δεν είχαν τη δυνατότητα να λάβουν διαφορετική απόφαση (βλ. τα σημεία 1, 2 και 4 του προπαρατεθέντος στη σκέψη 25 διατακτικού).

55 Υπό τις συνθήκες αυτές, όταν η προσφεύγουσα τη ρώτησε ποια μέτρα σκέπτεται να λάβει κατόπιν της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή δεν μπορούσε να αρκεστεί στην απάντηση ότι εν τω μεταξύ καταργήθηκε ο κανόνας περί μη σωρεύσεως. Παρά την εξάλειψη, σε νομοθετικό ή διοικητικό επίπεδο, της πράξεως που στερούνταν νομι-

μότητας, έργο της Επιτροπής ήταν να καθορίσει αν η εν λόγω πράξη δημιούργησε για την προσφεύγουσα μειονέκτημα το οποίο έπρεπε να αντισταθμιστεί (απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαρτίου 1980, 76/79, Köpcke κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/I, σ. 349, σκέψη 15). Συγκεκριμένα, η έκδοση του κανονισμού 2055/93 δεν μπόρεσε να διορθώσει την αδικία την οποία, κατά την απόφαση Ecroyd, η προσφεύγουσα υπέστη από την εφαρμογή του κανόνα περί μη σωρεύσεως. Ο κανονισμός 2055/93 επέτρεπε να χορηγηθεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ειδική ποσότητα αναφοράς στους παραγωγούς στους οποίους η ποσότητα αυτή παράνομως δεν είχε χορηγηθεί, αλλά δεν είχε ως αντικείμενο την αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων που είχαν ήδη υποστεί οι παραγωγοί αυτοί λόγω της εφαρμογής του πιο πάνω κανόνα.

56 Επομένως, η Επιτροπή κακώς κατέληξε ότι η Κοινότητα δεν ήταν πλέον υποχρεωμένη να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για τη θεραπεία της ελλείψεως νομιμότητας που σημειώθηκε έναντι της προσφεύγουσας και διαπιστώθηκε στην απόφαση Ecroyd. Δεν είναι έργο του Πρωτοδικείου να υποκαταστήσει την Επιτροπή για να καθορίσει τα μέτρα που η Επιτροπή έπρεπε να λάβει. Ωστόσο, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η υποχρέωση των κοινοτικών οργάνων να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τη θεραπεία των ελλείψεων νομιμότητας που διαπιστώνονται από τον κοινοτικό δικαστή επιβάλλει στα κοινοτικά όργανα όχι μόνο να λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή διοικητικά μέτρα, αλλά και να αποκαταστήσουν τη ζημία που απέρρευσε από τη σημειωθείσα έλλειψη νομιμότητας, υπό τον όρον ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ), δηλαδή η ύπαρξη πταίσματος, ζημίας και αιτιώδους συνδέσμου (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Αυγούστου 1994, C-412/92 Ρ, Κοινοβούλιο κατά Meskens, Συλλογή 1994, σ. I-3757, σκέψη 24· απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 1992, T-84/91, Meskens κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1992, σ. II-2335, σκέψεις 78 και 79). Έτσι, η Επιτροπή έπρεπε να αναλάβει πρωτοβουλία για την αποζημίωση της προσφεύγουσας. Συγκεκριμένα, η συνδρομή των προϋποθέσεων της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας μπορεί να συναχθεί από την απόφαση Ecroyd σε συνδυασμό με το πλαίσιο της νομολογίας «γαλακτοκομικές ποσοτώσεις».

57 Πρώτον, το ανίσχυρο του κανόνα περί μη σωρεύσεως διαπιστώθηκε από το Δικαστήριο με σκεπτικό την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (προαναφερθείσα απόφαση Wehrs, σκέψη 15), αρχής που αποτελεί ανωτέρας τάξεως κανόνα δικαίου ο οποίος προστατεύει τους ιδιώτες (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C-37/90, Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3061, σκέψη 15). Κατά συνέπεια, το ανίσχυρο αυτό, το οποίο διαπιστώθηκε εκ νέου από το Δικαστήριο με την απόφαση Ecroyd, αποτελούσε κατάφωρο πταίσμα, δυνάμενο να επισύρει την εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας (όπως επιβεβαιώνει η απόφαση

του Πρωτοδικείου της 9ης Δεκεμβρίου 1997, T-195/94 και T-202/94, Quiller και Heusmann κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-2247, σκέψεις 53 έως 57).

- 58 Στη συνέχεια, όσον αφορά την ύπαρξη ζημίας και αιτιώδους συνδέσμου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σύμφωνα με το σκεπτικό της αποφάσεως Ecroyd, η κατάσταση της Ecroyd Ltd μπορούσε, κατά τον χρόνο υποβολής των αιτήσεών της για λήψη ποσοστώσεως το 1989 και 1991, να εξομοιωθεί με την κατάσταση του εκδοχέα πριμοδοτήσεως, χορηγηθείσας βάσει του κανονισμού 1078/77, ο οποίος έλαβε ποσότητα αναφοράς βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού 857/84 (σκέψη 62 της αποφάσεως). Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι η απόφαση Ecroyd χαρακτηρίζει, τόσο στο σκεπτικό της όσο και στο προπαρατεθέν διατακτικό, την Ecroyd Ltd ως γαλακτοπαραγωγό υπό την έννοια της κοινοτικής ρυθμίσεως. Οι διαπιστώσεις αυτές αναιρούν στην ουσία τους δικαιολογητικούς λόγους των αρνήσεων χορηγήσεως ποσοστώσεως (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 22) και έτσι αποδεικνύουν την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του στερούμενου νομιμότητας κανόνα περί μη σωρεύσεως και των αρνήσεων αυτών. Κατά τα λοιπά, το γεγονός ότι η άρνηση χορηγήσεως ποσοστώσεως είναι επιβλαβής για γαλακτοπαραγωγό δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. λογικά, πολλώ δε μάλλον όταν, όπως εν προκειμένω, ο παραγωγός αυτός ή ο διάδοχός του συνέχισε την εμπορία γάλακτος και σε μεταγενέστερο στάδιο, αποδεικνύοντας έτσι ότι δεν εγκατέλειψε τη γαλακτοκομική παραγωγή (βλ., συναφώς, την προαναφερθείσα απόφαση Mulder της 19ης Μαΐου 1992, σκέψη 23).

- 59 Απ' όλα τα πιο πάνω προκύπτει ότι, αρνούμενη να ενεργήσει για την εκτέλεση της αποφάσεως Ecroyd, η Επιτροπή παραγνώρισε την υποχρέωσή της να λάβει έναντι της προσφεύγουσας συγκεκριμένα μέτρα, που ήταν αναγκαία για τη θεραπεία της ελλείψεως νομιμότητας που διαπιστώθηκε από το Δικαστήριο. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 60 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε και η προσφεύγουσα ζήτησε την καταδίκη της

Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα, η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά της έξοδα καθώς και στα δικαστικά έξοδα της προσφεύγουσας.

- 61 Βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής της 16ης Μαΐου 1997, με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να ενεργήσει για την εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 6ης Ιουνίου 1996 στην υπόθεση C-127/94, Ecroyd.**

- 2) **Η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα της προσφεύγουσας.**

3) Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Moura Ramos

Tiili

Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 20 Μαΐου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

R. M. Moura Ramos